

**Kouvola
Innovation**

 cursor

XAMK
Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu

**KYMEN
LAAKSON
LIITTO**

KAJAMO

Ylimaakunnallisen yhteistyön mahdollisuudet

URHEAT-hanke

Mitä toimeksiannossa on selvitetty

1. Kymenlaakson Ukraina-toimijoiden ylimaakunnallisen yhteistyön mahdollisuudet Ukrainan jälleenrakennuksessa

- Maakuntien toimijoiden välinen yhteistyö

(Toimijoilla tarkoitetaan laajasti yrityksiä sekä kaikkia niiden liiketoimintaa tukevia tahoja)

2. Finnpartnership –liikekumppanuusohjelman hyödyntämismahdollisuudet maakunnan yritysten Ukraina-hankkeissa

- Liikekumppanuusohjelman soveltuvuus ja mahdollisuudet liiketoiminnan aloittamista Ukrainassa suunnittelevalle pk-yritykselle

Taustaa: Ukrainan tarpeet ja Kymenlaakson tarjonta

Ukrainan tarpeet:

- Ukrainan jälleenrakennuksen kustannukset ovat Maailmanpankin mukaan noin \$ 500 miljardia, jossa eniten kärsineet sektorit ovat asuminen, liikenne ja energia
- Välittömät jälleenrakennustarpeet vuodelle 2023 arvioitiin \$ 15mrd suuruisiksi ja kohdistuvat kriittiseen infrastruktuuriin (asuminen, energia, vesi, koulut, sairaalat)

Suomen ja Kymenlaakson tarjoama osaaminen:

- Yritysten osaaminen kohtaa Ukrainan tarpeet: energia, rakentaminen, bio –ja kiertotalous ja koulutus
- Haasteena potentiaalisten yritysten pienehkö määrä ja koko suhteutettuna yleisesti jälleenrakennusprojektien mittakaavaan

1. Kymenlaakson Ukraina-toimijoiden ylimaakunnallisen yhteistyön mahdollisuudet Ukrainan jälleenrakennuksessa

Selvityksen lähtökohdat

Tunnistettu Ukrainan jälleenrakennuksen valtavat mahdollisuudet, mutta toisaalta myös haasteet pk-yrityksen näkökulmasta:

- urakoiden valtava kokoluokka
- maailman kilpailuimmat markkinat?
- suurinta roolia näyttelevät oletetusti suuret teollisuusmaat ja kansainväliset suuryritykset

Mitä Kymenlaaksossa voidaan tehdä paikallisten pk-yritysten menestymisen tueksi?

Toimenpidesuosituksset 1/3

Yhteistyöllä maakuntarajat ylittävä, pk-sektorin vientiyritysten tarpeista lähtevä Ukraina-toimijoiden yhteenliittymä

- Pk-yritysten näkökulmasta kansallinen kenttä voi olla hajanainen, ei tietoa miten tai kenen kanssa Ukrainan markkinoille mennä tai tehdä yhteistyötä
- Tässä toimeksiannossa tunnistettu kaikki muiden maakuntien Ukrainan suuntaan aktiiviset kehittämissyhtiöt
- Näillä kehittämissyhtiöillä tieto oman alueensa Ukrainan jälleenrakennuksesta kiinnostuneista yrityksistä
- Kysyttäessä kaikki kehittämissyhtiöt olleet avoimia maakuntien väliselle yhteistyölle
- Yksi malli konsortion perustamiselle: koota yhteenliittymä tunnistetuista, eri maakuntien Ukrainasta kiinnostuneista pk-yrityksistä, jota alueelliset kehittämissyhtiöt tukevat omilla resursseillaan
- Onko Kymenlaaksolla mahdollisuus ottaa aloite ja johtava asema yhteenliittymän kokoamisessa?

Toimenpidesuosituksset 2/3

Omien resurssien sovittaminen Ukrainan jälleenrakennuksen mittakaavan kanssa

Jälleenrakennuksen suurin huomio keskittyy niille toimialoille ja maantieteellisille alueille, joissa tuhot ja/tai jälleenrakennustarve –ja potentiaali ovat suurimmat.

- Jälleenrakennus kuitenkin kohdistuu koko Ukrainan modernisointiin ja tarvetta on vähän kaikkialla, kaikelle ja laajasti eri toimialoilta.
- Pk-yritykselle voi olla kannattavaa pyrkiä etsimään sellaisia urakoita ja alueita, jotka eivät ole suurimman kansainvälisen kiinnostuksen keskiössä, mutta joiden taloudellinen potentiaali yrityksen omasta näkökulmasta suuri
- Neuvotteluyhteyden saaminen ja oman liiketoiminnan edistäminen voi olla helpompaa pienemmän ukrainalaisen kaupungin kanssa
- 0,1 % jälleenrakennusurakasta on \$ 500 miljoonaa

Toimenpidesuosituksset 3/3

Muiden resurssien ja verkostojen hyödyntäminen (ja maakunnan sisäisen yhteistyön tiivistäminen)

- **Yhteistyötä ja kumppaneita Ukrainan lähialueelta.** Esimerkiksi Puola (ja mm. Tsekki) ovat aktiivisia Ukrainan jälleenrakennuksessa. EU-maa ja Ukrainan rajanaapuri Puola voi toimia suomalaisyritykselle eräänlaisena porttina Ukrainaan.
- **Ystävyydekaupunki taloudellisten suhteiden pohjalle.** Joensuu suunnittelee metsäsektorin taloudellista yhteistyötä ukrainalaisten kanssa. Tavoite ukrainalainen ystävyydekaupunki, jossa riittävä määrä hyödyntämätöntä metsää. Ukrainan Suomen-suurlähettiläs auttaa sopivan kaupungin etsimisessä.
- **Ukrainalaisten pakolaisten kielitaito, osaaminen ja kontaktit (vient)yritysten käyttöön.** Ainakin Kymenlaakson kauppakamari on tehnyt toimenpiteitä, mukaan kehittämissyhtiöt ja TE-palvelut?
- **Edelliseen liittyen ja lopuksi: maakunnan yhden luukun Ukraina-palvelut?** Laaja ansiokas kenttä erilaisia Ukraina-toimijoita: kunnat, kehittämissyhtiöt, ELY-keskus, TE-palvelut, oppilaitokset, kauppakamarit, kauppakillat, etujärjestöt. Onko mahdollista koordinoida ja tiivistää toimijoiden keskinäistä yhteistyötä? Valtaosa em. toimijoista osa Team Finland –verkostoa tai yhteistyökumppani ja ELY-keskuksen tehtävä ohjata maakunnallista Team Finland –toimintaa.

2. Finnpartnership –liikekumppanuusohjelman hyödyntämismahdollisuudet Ukrainassa

Team Finland –verkosto merkittävin kansallinen resurssi suomalaisille yrityksille Ukrainan jälleenrakentamisessa. Tämän toimeksiannon erityishuomio Finnpartnership –ohjelmassa:

- Ulkoministeriön rahoittama, valtionavustus kehittyville markkinoille
 - Tukea yrityksen Ukraina-hankkeen alkuvaiheen rahoitukseen (erilaiset selvitykset, liiketoiminnan kehittäminen)
 - Hankkeen tavoitteena oltava kohdemaassa tapahtuva liikekumppanuus, eli esimerkiksi yhteisyritys tai tytäryritys Ukrainassa
 - Tukiprosentti Ukraina-suuntautuvissa hankkeissa 85 %, tukimäärä € 15.000 – 400.000
- **Yksi käyttökelpoisimpia tukimuotoja Ukrainan toimintaa suunnittelevalle yritykselle:** tarkoitettu nimenomaan hankkeen alkuvaiheen rahoitukseen; huomioi pk-yritykset tuettavien hankkeiden kokoluokassa; ehtoja ja tukimuotoja kehitetään ja lisärahoitetaan elinkeinoelämän tarpeet paremmin huomioivaksi 2024-27.

Ukrainan on sanottu olevan ”maailman suurin rakennustyömaa” ja tarjoavan ennen näkemättömän suuria mahdollisuuksia jälleenrakennukseen osallistuville yrityksille. Yritysten osallistuminen Ukrainan jälleenrakennukseen on myös Ukrainan valtion julkilausuttu toive ja Ukrainan etu.

Kymenlaaksossa tehtävää hyvää työtä Ukrainan apuna ja jälleenrakennuksessa on, jos mahdollista, suositeltavaa koordinoida maakunnan sisäisesti ja tiivistää yhteistyötä eri toimijoiden kesken. Samoin ylimaakunnallisen yhteistyön lisääminen on suositeltavaa – toimitaan paikallisesti mutta samalla yhdessä, osana koko Suomen laajuisia vientiponnisteluja, jossa Suomen yhteinen etu sisältää samalla myös oman maakunnan ja niiden yritysten edun.